

Гурський Віктор Євгенійович,
завідувач кафедри тактико-спеціальної
підготовки факультету № 2 Донецького
державного університету внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ЯК ЗАХІД КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Звільнення від покарання, відповідно до чинного законодавства у ч. 1 ст.74 КК України: «Звільнення засудженого від покарання або подальшого його відбування, заміна більш м'яким, а також пом'якшення призначеного покарання може застосовуватися тільки судом у випадках, передбачених цим кодексом» [1]. Водночас в окремих випадках звільнення від покарання або пом'якшення покарання може відбуватися на підставі закону України про амністію чи акта про помилування.

Також ми повинні розрізнити що таке звільнення від покарання та звільнення від кримінальної відповідальності в деяких випадках схожі між собою, але взагалі потрібно відрізнити дані поняття. Так наприклад загальною рисою для цих понять є суспільно небезпечне діяння, яке містить ознаки складу кримінального правопорушення, але при аналізі звільнення від кримінальної відповідальності мова йде про кримінальні правопорушення невеликої тяжкості або необережні кримінальні правопорушення середньої тяжкості, а звільнення від покарання не має чітких меж тяжкості кримінального правопорушення. Також звільнення від кримінальної відповідальності не тягне за собою судимості, на відміну від звільнення від покарання, де судимість настає на загальних підставах.

Відповідно до статистики яка була надана органами з питань апробації станом на 1 січня 2022 року можна зробити наступні висновки. Що звільненні від відбування покарання з випробуванням у 2020 році були звільнені 47715 осіб та 50305 осіб у 2021 році. Як бачимо тенденція звільнення від покарання з випробуванням зростає. Зміною покарання на більш м'яке у вигляді штрафу у 2020 році 4140 осіб та 4449 осіб у 2021 році те; бачимо що тенденція знову зростає. На суспільно корисні роботи було замінено у 2020 році 2942 осіб а в 2021 році 2985 осіб [2].

Як зазначено у статистиці, призначення більш м'якого покарання зростає та спрямовує засуджених осіб на виправлення шляхом вияву пост кримінальної поведінки. Та проявляє гуманне ставлення суспільства та держави до осіб яких було звільнено від кримінальної відповідальності, сподіваючись на їх виправлення та повернення їх до нормального суспільного життя.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26, 131 с.
2. Статистичні дані. *Пробація України* : [сайт]. URL: https://www.probatio.gov.ua/?page_id=197.

Дуфенюк Оксана Михайлівна,
доцент кафедри кримінального процесу
та криміналістики факультету № 1 ІПФНП
Львівського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

БАЛАНС ЦІННОСТЕЙ ТА ІНТЕРЕСІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Застосовуючи концепцію Г. Пакера про різні моделі кримінального процесу [1] та аналізуючи реформаторські тенденції у цій сфері в останні десятиліття, можна обґрунтовано висновувати, що модель кримінального провадження в Україні еволюціонує від контролю за злочинністю (до реформи 2012 р.) до належної правової процедури (після реформи 2012 р.). Ключовим параметром для концептуального розмежування цих двох моделей є мета і засоби її досягнення. У дуже спрощеному трактуванні для моделі контролю за вчиненням злочину найбільш важливим показником є покарати злочинця, натомість для моделі на належної правової процедури є не допустити покарання невинуватого, гарантувати права та свободи особи, впровадити засади процесуальної діяльності, які унеможливають свавілля держави, навіть коли вона переслідує блага мету. І попри наявність проблемних питань та недоліків у чинному кримінальному процесуальному законодавстві, про які не раз сигналізували практики, очевидним стало суттєве оновлення парадигми кримінального процесу.

Після спливу 10 років, у лютому 2022 р. розв'язання повномасштабної агресивної війни проти України детермінувало новий виток реформаторських процесів. Довелося знову переглянути окремі концептуальні засади, змінити застосування окремих правових інститутів, забезпечити виконання завдань процесуальної діяльності в умовах активних бойових дій, в умовах руйнувань інституційної інфраструктури кримінального правосуддя в окремих регіонах, в умовах необхідності документування численних порушень міжнародного гуманітарного права і т.д. Відсутність досвіду, ба навіть припущень у